

Tämän tekstin kirjoittamispäivän aamuna katseeni pysähtyi Helsingin Sanomien otsikkoon ”Lehdistö riiteli Helsingin yliopiston opetuskielestä”. Kuvittelin hetken lukevani uutista tämän päivän yliopistosta, mutta onneksi otsikko kertoi sadan vuoden takaisista tapahtumista. Riitelyn syynä oli yliopiston liian vähäinen suomenkielinen opetus, vaikka ”yhä suurempi osa opiskelijoista oli suomenkielisiä” (HS 2.3.2011). Kuten hyvin tiedämme, tällaiset kielten käyttöaloja ja arvoa koskevat kielipoliittiset kysymykset ovat alati ajankohtaisia. Viime vuosina ne ovat koskettaneet paitsi yliopistoja myös Virittäjääkin uudella tavalla, kun on keskusteltu englanninkielisestä opetuksesta, kansainvälisestä julkaisemisesta ja tieteellisten julkaisujen arvioinnista ja arvottamisesta.

Virittäjää on perinteisesti kuvattu suomen kielen ja sen opetuksen tutkimusta esitteleväksi tieteelliseksi aikakauslehdiksi, ja sitä se toki onkin. Lisäksi Virittäjä on valtaosin suomenkielinen. Kielentutkimuksen kansainvälistyminen ja tiedejulkaisemiselle ulkoapäin asetetut vaatimukset – kuten jatkuva paine julkaista kansainvälisesti arvostetuissa julkaisuissa – asettavat Virittäjän kilpailemaan kirjoittajista muunkielisten julkaisujen kanssa. Kansainvälisesti arvostetuiksi kun ymmärretään monesti englanninkieliset julkaisut, joilla julkaisukielen vuoksi on laaja lukija- ja kirjoittajakunta. Lisäksi tutkijan on nyky-Suomessa monesta syystä hyödyllisempää julkaista englanniksi kuin suomeksi.

On kuitenkin Virittäjän onni, että suomen kielellä kirjoitettavia kielentutkijoita riittää. Kirjoittaminen Virittäjään – tai ylipäätään suomeksi – on nimittäin kieli- ja tiedepoliittinen teko, josta jokainen kirjoittaja voi olla ylpeä. Tämän puolen tieteellisestä kirjoittamisesta toi viime vuonna esiin myös Koneen säätiö, joka myönsi Vuoden Kynä-palkinnon ansiokkaasta suomenkielisestä tieteellisestä artikkelista neljälle humanistisen alan kirjoittajalle (<http://www.koneensaatio.fi/apurahat/vuoden-kyna/>).

Virittäjä on Suomen johtava suomenkielinen kielitieteellinen julkaisu, eikä se suinkaan käsittele vain suomen kieltä ja yksin suomalaisia kiinnostavaa tutkimusta. Kuten edeltäjäni, Tiina Onikki-Rantajääskö ja Minna Jaakola (Vir. 4/2010) kirjoittivat, Virittäjä on suomenkielisenäkin julkaisuna kansainvälinen, sillä siinä esitelty tutkimus ja sen lukija- ja kirjoittajakunta ovat moderneja ja kansainvälisiä. Kielen ja tutkimuksen kansainvälisyys eivät ole sama asia, mikä on oleellista, kun pohditaan erikielisten julkaisujen laatua tai kansainvälisyyttä.

Virittäjän tämän numeron artikkeleista kaikki kolme ovat kansainvälisiä ja käsittelevät kysymyksiä, jotka koskevat muutakin kuin suomen kieltä tai Suomea. Leena Kohmaisen ja Taru Nordlundin artikkeli käsittelee kielellisen muutoksen tutkimusta, kielikontakteja ja kieltenvälistä vertailua kahden esimerkkitapauksen valossa mutta myös teoreettisesti. Mikko Heikkilän etymologinen artikkeli puolestaan koskee sekin kielten – nimittäin suomen, saamen ja germaanisten kielten – välisiä vaikutussuh-

teita ja esittää uusia ajatuksia kantasaamen ajoittamisesta. Markku Haakanan artikkeli *mitä*-korjausaloitteista taas edustaa keskustelunanalyyttistä tutkimusta, jossa suomalaiset tutkijat ovat kansainvälisesti tunnettuja ja arvostettuja. Keskustelunanalyysin kiinnostuksen kohteena olevat vuorovaikutuksen lainalaisuudet ovat ihmisten toiminnalle yhteisiä kielestä ja kulttuurista riippumatta, vaikka ne toteutuvatkin eri yhteyksissä eri kielillä.

On huomattavaa, että kaikki tämänkään *Virittäjän* kirjoittajat eivät ole taustaltaan fennistejä tai fennougristeja. Yliopistojen kieliaineiden ja kielentutkimuksen suuntausten rajat ovat usein hallinnollisia tai institutionaalisesti konventionaalistuneita. Jollain tapaa itsestäänselvyydeksi on myös muuttunut ajatus, että *Virittäjä* olisi vain suomen kielen tutkimuksen julkaisu. Näin ei ole – tämän huomaa helposti vaikkapa silmäilemällä viime vuosien *Virittäjiä*. Koska sekä kielentutkimus, kielentutkijoiden jatkokoulutus ja suomalainen kielimaisema ovat muuttuneet, on luontevaa, että tämä näkyy myös *Virittäjässä*. *Virittäjä* tarjoaakin korkeatasoisen ja arvostetun suomenkielisen julkaisukanavan myös sellaiselle kielentutkimukselle, jonka juuret ovat ehkä muualla kuin suomen kielen tai suomalais-ugrialaisten kielten oppituleissa mutta joka käsittelee niitä kysymyksiä, jotka ovat kansallisesti ja kansainvälisesti ajankohtaisia ja kiinnostavia - kielentutkimuksessa yleensä ja erityisesti Suomessa. Tätä mahdollisuutta toivon mahdollisimman monen kielentutkijan käyttävän.

ANNE MÄNTYNEN